

КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА

Варна - 2018

*"През 20-ти век човечеството се научи да прави звезди."
М.М.*

Издание на МА-УНИ - ЕООД

Марио Милушев

КАК СЕ СТАВА

ЗВЕЗДА

Автор: **Марио Милушев**
Редактор: **Марио Милушев**

Снимка на корицата:
https://pic.pimg.tw/judyloveyou/1453260557-2832706520_n.jpg

© 2019 Всички права запазени

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР.....	7
ЗА ЧЕТИВОТО.....	7
ЗА АВТОРА.....	8
ЗА КОГО Е ПРЕДНАЗНАЧЕНА КНИГАТА?.....	9
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА.....	10
ИЗЛОЖЕНИЕ.....	11
ЗВЕЗДНИТЕ ВИСИНИ.....	11
ЩО Е "ЗВЕЗДА"?.....	11
ВИДОВЕ ЗВЕЗДИ.....	12
ЗВЕЗДА ИЛИ КРУШКА?.....	13
ЗВЕЗДА ИЛИ (С)КУП(ЛЕНИЕ)?.....	14
"СТЪЛБА КЪМ НЕБЕТО".....	15
УЧИЛИЩЕ ЗА ЗВЕЗДИ?.....	16
ПРОФЕСИОНАЛНАТА "МАЯ".....	18
ТВОРЧЕСКИЯТ ПРОДУКТ.....	20
ЗВЕЗДНИ КАЧЕСТВА.....	21
ВЪНШНОСТ.....	23
ВЪЗРАСТ.....	23
КРАСОТА.....	24
С ДРЕХИ (ИЛИ БЕЗ)?.....	26
С КОСА (ИЛИ БЕЗ)?.....	27
КОЛКО СЕКСИ?.....	28
ЧАСОВЕ ПРЕД ОГЛЕДАЛОТО.....	29
СТИЛ.....	29
ИМИТАЦИЯТА.....	31
ОРГАНИЗАЦИЯ.....	32
РАБОТНА СРЕДА.....	32
"МАЛКАТА" СЦЕНА.....	32

РАБОТА В ЕКИП.....	33
ТЕХНИЧЕСКИТЕ "ДЖАДЖИ".....	34
СЪПЪТСТВАЩИ ПРОБЛЕМАТИКИ.....	35
АВТОРСКИТЕ ПРАВА.....	35
РЕКЛАМАТА.....	36
КОНКУРЕНЦИЯТА.....	37
ПРЕДСТАВЯНЕТО.....	38
ПЪРВИ ПЪТ, ПОСЛЕДЕН ПЪТ.....	38
"НЕСИГУРНА САМОУВЕРЕНОСТ".....	40
СЦЕНИЧНО ПОВЕДЕНИЕ.....	41
ИЗКУСТВЕНОСТ СРЕЩУ ЕСТЕСТВЕНОСТ.....	43
ИГРАЙТЕ КАТО ПРЕД ДЕЦА.....	45
МАКСИМУМ ИЛИ МИНИМУМ?.....	47
ИМПРОВИЗАЦИЯТА.....	48
ПРОЦЕНТИ, ПРОЦЕНТИ.....	48
АТМОСФЕРА.....	51
ПУБЛИКАТА.....	53
РЕПЕРТОАРЪТ.....	54
КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА.....	56
СЛЕД ШОУТО.....	58
ОТ СЦЕНАТА - В РЕАЛНИЯ ЖИВОТ.....	58
СВЕТЪТ НА ЗВЕЗДАТА.....	59
ЗАВИСТТА.....	60
ЗВЕЗДНИТЕ КАПРИЗИ.....	61
СТАРИ ЛАВРИ - НОВИ ПРОБЛЕМИ.....	62
ТВОРЧЕСКОТО ДЪЛГОЛЕТИЕ.....	62
ПРЕЖДЕВРЕМЕНА СМЪРТ.....	63
ЗАЛЕЗЪТ.....	64
ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	65
ПРИЛОЖЕНИЕ.....	65
КАК СЕ СТАВА ПОП СТАР(ЛЕТКА).....	65

ПРЕДГОВОР

ЗА ЧЕТИВОТО

Нещото, което държите в ръцете си, е книга - КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА. Която няма характера на завършено произведение, а е част от поредица произведения, относими към отделни страни от изкуството и живота.

Книгата е издание на МА-УНИ ЕООД и е написана с рекламна цел. Което, разбира се, не намалява нейните естетически и смислови достойнства.

Книгата съществува и в електронен вариант - качен на нашия сайт:

ma-uni.com

Приятно четене!

П.С. Към книгата е прикрепено приложение - ПЕЯ (наръчник за пеене), което ще ви помогне да превърнете гласа си в инструмент за творческа изява.

(Новина от "последния час": току-що завършен сценарий за филм-мюзикъл на същата тема - за звездите - озаглавили сме го КОНЧЕРТО ГРОССО. Първа част също ще намерите на страниците на сайта.)

ЗА АВТОРА

Авторът дълго време се бореше с изкушението да "изроди" по-"тлъсто" изложение - с разнообразна тематика, напътствия и примери, и което да озаглави ЗВЕЗДНА БИБЛИЯ. Но впоследствие се отказа поради простата причина, че за да се напише подобно нещо (със създаването на каквото той, за щастие, има опит) би следвало да се предвиди по-голяма читателска аудитория. Обаче броят на заинтересованите ще е твърде малък, за да оправдае отделеното време и усилия за по-задълбочена творческа работа (броят се на пръсти онези, които могат да си позволят лукса да мечтаят за звездна кариера). В известен смисъл може да се каже, че настоящото четиво има строго специализиран характер.

Конкретно: авторът има зад гърба си 35 годишен опит на сцена (включително пред университетска аудитория), който му даде мотивацията и смелостта да напише тази привидно малка, но непроста по съдържание книга. (В допълнение: дузина заглавия от областта на философията, правото, политиката, фантастиката, сатирата, документални филмови поредици и други.)

Неговата цел бе не да впечатли читателя с "гениални" уроци и препоръки. Книжката е опит да се СИСТЕМАТИЗИРАТ вече известни положения, като по този начин бъдат улеснени всички, проявяващи интерес към материята.

Авторът е сигурен, че има колеги, които биха могли да дадат ценни съвети и да споделят своя опит по разглежданите тематики. (Ако това се случи, съдържанието би могло да бъде разширено и обогатено в някое от следващите издания.)

"Има хора за всичко" - познат афоризъм. Има звезди, сигнали до големия подиум, без да са в състояние да научат други на същото (а и не изпитват подобна нужда - тази тема вече не ги вълнува). И обратно - хора, поради една или друга причина нереализирали се като звезди, но притежаващи ценното качество да подскажат на другите как да го сторят - така наречените учители. Авторът (предполага, че) попада в категорията на вторите.

ЗА КОГО Е ПРЕДНАЗНАЧЕНА КНИГАТА?

Нека читателят не се стъписва от тенденциозността на изложението, насочено предимно към музикално-артистичната аудитория. От книгата може да се ползват всички, които имат "звездни" амбиции (да си звезда, означава да си реализирал потенциала, вложен в теб от Създателя - чест и отговорност). В този смисъл "звезда" може да бъде всеки от областта на науката, технологиите, изкуството, шоубизнеса, политиката, а защо не и от други области на живота - право, медицина, кулинарно изкуство, ремонт на автомобили?

Примерите са предимно от областта на шоубизнеса, защото той е познат на всеки - всеки слуша музика, гледа филмово или друго шоу (но не всеки ремонтира автомобили).

Няма ограничения и във възрастовия състав на аудиторията - всеки, който може да прелиства страници и да чете, е добре дошъл, независимо дали е

на 10 или на 100 години. Постарали сме се да ползваме приятен и лесен за възприемане език, освободен от натруфени "мелизми".

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Не искаме да отчайваме никого още от самото начало, обаче за много от читателите полетът към звездните висини вероятно ще приключи с разлистването на тази книга. (Не случайно корицата ѝ е черно-бяла - бяла само за някои, черна за останалите.) Поръсването със звезден прах (независимо от леко хумористичния тон на изложението) изисква много важно и почти неизпълнимо условие (както и да спечелите от тотото) - трябва да сте ИЗБРАНИЯ.

Останалото е процедура.

Тук разглеждаме идеалния случай - когато всички условия да станете звезда са налице, т. е. "като по учебник". В реална житейска ситуация едва ли ще ви се удаде шанс да ги изпълните, както е почти невъзможно да се реализирате като моден манекен - рамо до рамо с онези, които проблясват по ФЕШЪН ТВ (звездите са "високо, високо, високо")...

Не унивайте. Следвайте целта си и се опитвайте, доколкото ви стигат силиците, да се доближите до нея. (Кой знае, съдбата може би ви е отредила да се качите именно на ОНАЗИ сцена...)

ИЗЛОЖЕНИЕ

ЗВЕЗДНИТЕ ВИСИНИ

ЩО Е "ЗВЕЗДА"?

*"Президент ще си няколко години,
цар може да си цял живот,
но творец - за цяла вечност."
М.М.¹*

Защо се стремим да станем звезди?

В речника ни трайно се е загнездила тази странна, но иначе звучна думичка - "звезда"! Интересно - във всекидневието си не я ползваме "по предназначение", а в преносен смисъл: "...тя/той е звезда". (За ДРУГИТЕ звезди - истинските - на небето, се сещаме рядко. Тъжно, но факт.)

Защо именно тази, а не някоя друга дума?

Отговорът (примерно): защото звездата свети и се вижда от всички - елементарна аналогия.

¹ Афоризмите в книгата са на автора, затова по-надолу името му не е добавяно. А всички авторови афоризми - "накуп" - може да намерите на страниците на сайта: <http://www.ma-uni.com>. (Бел. а.)

ВИДОВЕ ЗВЕЗДИ

Нека си изясним буквалния смисъл на понятието звезда, за да стане по-ясна крайната ни цел, а именно: КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА? (Правилно би било "звезда" да поставяме в кавички, но се надяваме, че поне в тази книга ще ни е простена липсата им поради честата употреба на понятието - вече уточнено смислово.)

"Звезда" е понятие от областта на астрономията. Условно може да разделим звездите на няколко основни категории:

- **ЗВЕЗДА** - "типичната" звезда - свети силно и може да бъде забелязана от всеки. Звезди от този род ни намигват, разхвърляни из целия (социален) небосклон. Те "осветяват" определени области от него - изкуство, бизнес, политика, спорт, наука, технологии и прочие.

- **БЯЛО ДЖУДЖЕ** - звезда, също бляскава, но с по-малка светимост - "местно величие". Например личност, позната единствено в България.

- **КАФЯВО ДЖУДЖЕ** - както подсказва името - тъмно тяло, имащо голямо желание да засияе, но в резултат от прекомерно напъване единственият постигнат успех е цветът - кафяв. Ясно защо.

- **ПРОТОЗВЕЗДА** - може би най-многобройните светещи тела. На протозвездата, независимо че има потенциал, все нещо не ѝ достига - все някой или нещо са ѝ виновни... И е напълно възможно по време на целия си жизнен цикъл да си остане само "прото".

- **И**, разбира се, така наречените **СВРЪХЗВЕЗДИ!** Това са най-големите звезди, с изключителна яркост, които осветяват целия небосклон. Единственият проблем при тях е, че съществува опасността както много бързо да изгреят, така и бързо да залезнат поради прекомерно изразходване на горивото (пардон, таланта) си.

- Съществува и друг вид масивни небесни тела - **ЧЕРНИ ДУПКИ**. Обаче за тях не може да говорим много

поради липса на достатъчно информация. Знае се, че това са образувания, които иначе са невидими, но изсмукват всичко около себе си. Те нямат интерес да светят. Става въпрос за финансови акули, световни правителства в сянка, тайни организации и прочие. (Те не са предмет на настоящото четиво.)

Всички останали небесни тела са разни планети, астероиди, различни по големина "камънаци", разхвърлени безмилостно из космоса (т. е. живота) - които също светят, но с ОТРАЗЕНА светлина. (Това сме ние.)

ЗВЕЗДА ИЛИ КРУШКА?

*"Последна дупка на кавала,
но иска да свири първа цигулка."*

Както нерядко се случва в "живия живот", някои се силят да стигнат до "крайна гара" (Подуене) преди да са потеглили от начална (Каспичан). Т. е. вместо "звездните" им качества да се явят допълнение към професионалните, се получава обратното (виж по-долу).

Това странно препозициониране на ценностите имаме предвид, когато говорим не за звезди, а за т. нар. "крушки".

Що е "крушка"?

Нещо, което наподобява звезда, но... само толкова. Наблюдавайки подобен "екземпляр", си казваме: "Иначе на външност го докарва..."

По улицата щъкат немалко позъори. Хора, полагащи неимоверни усилия да се държат като звезди и да си въобразяват, че са такива.

За съжаление на тях им липсва началното условие - професионализмът. (А без начало не може да има край.)

ЗВЕЗДА ИЛИ (С)КУП(ЛЕНИЕ)?

*"Звездата свети, обаче все някой трябва да хвърля
въглища в пещта ѝ."*

Често срещана молба: "Направи ме звезда!"

Дали да си пробиваме път в живота сами, а да не се възползваме от възможностите за "чуждестранна" помощ, които ни се предоставят по силата на обстоятелствата?

"Ти само научи това и онова, и аз ще те направя звезда." Обикновено такива реплики чуват бъдещите звезди от хора, занимавали се дълги години в бранша. Визираме най-вече импресарските, рекламно-издателски, продуцентски фирми, чийто предмет на дейност се състои именно в това - да откриват и предлагат таланти.

На такива предложения откликват - по правило - амбициозни хубавици, ужасени от бързо изплъзващата се измежду кокалените им пръсти младост.

Няма лошо в подобно обвързване. Измежду фирмите и техните представители се срещат почтени и способни лица, които са в състояние бързо да ви изстрелят на върха. Но...

Вие няма да бъдете САМОСТОЯТЕЛНА звезда (макар за публиката да изглежда, че именно вие сте звездата). Защото ще се наложи да орбитиранте около друга, още по-голяма звезда (дори черна дупка) - човекът, НАПРАВИЛ ви известен/на (и поел ангажимента да "хвърля въглища в пещта" - например срещу "нещо" в "нещо" друго - за да засветите)...

И ако се случи така, че звездата, около която се въртите, внезапно прекрати своето притегляне, просто ще отлетите в пустошта по права линия и от вашия блясък няма да остане нищо.

Затова препоръчваме: ако сте уверени в собствените си сили, няма по-добър начин за изява от принципа "НАПРАВИ СИ САМ/А".

Ако имате подобно усещане, значи не ви липсва звезден потенциал! Просто трябва да го доразвиете. (Което съвсем не е лесна работа.)

Всеки има спомен за случай, при който, било на конкурс, било на състезание, някакво жури определя победител. И всички очакват, че той/тя ще стане звезда ей тъй - автоматично, по силата на неговия/нейния избор.

Но защо... недълго след участието почти никой не си спомня за призьора? Независимо от неговите неоспорими, дори феноменални качества? Независимо от обещанията за последващи концерти и турнета, посещения на световноизвестни курорти и прочие?

(Странна закономерност!

Но само за хора, които не са имали късмет да разлистят тази книга.)

Защото на изпълнителя му липсва ЗВЕЗДНОТО НАЧАЛО. Той показва своята най-силна страна и... толкова.

А тя обикновено се оказва недостатъчна, за да засияе като звезда. Както се вижда от многото шдута, завъдили се напоследък, хора, притежаващи изумителни таланти, буквално извират от нищото и е въпрос на време споменатата личност да бъде заличена от спомените на "сеирджиите" след представянето на следващия кандидат.

"Истинската" звезда НЕ се нуждае от помощта и покровителството на формални мероприятия, за да изгрее. Тя САМА решава къде, кога и как да го направи. Именно ЗАТОВА е звезда - самото ѝ "изгряване" е органична част от нейния талант, от нейните звездни способности.

"СТЪЛБА КЪМ НЕБЕТО"

Да станете звезда е трудно, мъчително и изнервящо - почти толкова, колкото са ви коствали усилията да постигнете определено ниво на професионализъм в

дадена област. Защо си въобразяваме, че можем да жертваме 10-20 години от живота си, за да се научим да свирим на пиано, а не сме съгласни, че трябва да отделим необходимото време за развиване на звездния си потенциал? И че той ще "цъфне и върже" някак от самосебе си?

УЧИЛИЩЕ ЗА ЗВЕЗДИ?

*"Въпреки усилията на училището да ме образова,
успях да се науча."*

Каква е разликата между "творец" и "звезда"?

Творецът е личност, успяла да разгърне своя потенциал, без да прави това публично достояние. Той може да твори, заточил се доброволно в кулата си от слонова кост, без някой да има "хабер" за неговите занимания.

Когато обаче обществото научи за тях, оцени ги по достойнство и направи популярна сред членовете си тази личност, тя се превръща в звезда.

Учудващо обаче е несъответствието между перфектно подготвяните в теоретично отношение кадри от образованието и пълната неспособност на същото да адаптира тези знания за реалния живот. Може да сте пожертвали младостта си за прилежно изучаване на цигулка, да сте постигнали завидни върхове в майсторството. И въпреки това да си останете "световно неизвестен/на". Като в същото време някой уличен музикант, който знае две ноти "на кръст" и учил се "да свири" на телефона си, да пълни стадионите с почитатели.

Това е несправедливо - ще реагирате - и с основание - от гледна точка на вашата саможертва. Но фактите са факти - няма да напълните трибуните с немощни вайкания...

Явно съществуват механизми, даващи предимство на едни, за разлика от други. Които механизми не са ви известни по причина, че образованието не ви е запознало с тях. В коя ученическа паралелка и в кой университетски семестър се преподава дисциплината ЗВЕЗДНО МАЙСТОРСТВО?

Ще се опитаме да запълним донякъде тази празина - липсата на СИСТЕМАТИЗИРАНИ ЗНАНИЯ за това как се става звезда. Ще маркираме няколко основни положения, които да следвате, за да сте сигурни, че сте на прав път.

От Интернет и други медии може да получите пребогата информация по въпроса. Проблемът е, че рядко ще попаднете на ценни съвети. Мрежата е претъпкана с какви ли не "уроци", които, ако си признаете, си приличат като две капки вода (не се знае кой от кого е копирали). Целта е ясна - да припечелят пари на ваш гръб без намерение да ви научат на нещо полезно.

Друга крайност - попадате на сериозни препоръки. Хората пред вас са специалисти и си разбират от работата. Само че... защо имате чувството, че ви предлагат захарен памук - уж ценни съвети, но толкова общи и неопределени, че на практика не научавате нищо?

Как да разпознаем стойностното помагало, което да ни даде тласък в развитието?

Ако все още нямате изграден критерий, водете се от следното правило: сериозните автори наблягат на КОНКРЕТИКАТА, на детайла. (Ако Мона Лиза бе лишена от онази едва забележима усмивчица - поставена с един замах на четката, тя нямаше да е шедьовър.) При положение, че онова, което четете, се ограничава с най-общи съвети и пожелания, спокойно може да го запратите в кошчето.

Обаче ако срещнете детайлни указания и примери (от типа: "как не съм се сетил досега?"), би трябвало да се заинтересовате. Фактът, че има конкретика, означава, че

авторите са навлезли дълбоко в материята - така, както учените навлизат в тайните на Вселената с телескоп - виждате звезди, които преди това не сте и подозирали, че съществуват.

Дано тази книга не попадне в изброените по-горе критикувани категории. Ще се опитаме да ви дадем **ДЕЙСТВИТЕЛНО** ценни препоръки (а не "съвети" от рода на: "Гладни ли сте? Яжте." Или: "Искате ли пари? Спечелете си."), което няма да е лесно предвид малкия обем на книгата.

ПРОФЕСИОНАЛНАТА "МАЯ"

*"Не е трудно да създадеш гениално произведение.
Трудно е, когато не можеш да създадеш такава."*

Високият професионализъм е **ОСНОВАТА**, на която трябва да стъпите, ако искате да постигнете нещо по-значимо в живота си. Кога се постига той?

Отговорът на този въпрос съвсем не е лесен. Често се опитваме да си внушим - най-вече поради липса на самочувствие (абсолютно необходимо в творческия процес), че вече сме професионалисти, а в същото време тайничко си признаваме: "нещо не ми достига..."

Творецът става професионалист тогава, когато, създавайки дадено произведение, го прави автоматично. И наблюдава себе си от позицията на непредубеден критик, попаднал случайно на мястото на "събитието". Той изпитва удоволствие от самия процес по създаване на творбата, а не само след като тя е създадена.

Но това не е достатъчно. За да сте звезда, трябва да сте не какъв да е творец. А творец, достигнал до съвършенство, и който с всички основания може да бъде наречен: "МАЕСТРО".

Кое отличава майсторството на звездата от

майсторството на "обикновения" професионалист?

Преди всичко **ОРИГИНАЛНОСТТА**. Ако искате да станете известни, трябва да реализирате някаква нова идея. (Например да положите началото на нов музикален стил.)

Като допълнение - **ЗНАЧИМОСТТА**. Ако спечелите 1000 долара от въвеждането на нов софтуер, банките едва ли ще ви забележат. Но ако направите 1000000000 "от раз", ще блеснете на финансовия небосклон с пълна сила.

"Пресен" пример - инвеститорът и изобретател Илон Мъск - не бива да се чудим, ако след някоя и друга година благодарение на него човек стъпи на Марс. (Затова, ако не чувствате в себе си качествата на **ИСТИНСКИ** творец, по-добре затворете тази книга още тук; няма смисъл да си губите времето.)

И на трето място - вашият творчески продукт да е **ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПОЛЗВАЕМ**.

Няма смисъл (освен може би за вас самите) да генерирате идеи, които не носят полза за клетото човечество. Ако сте "измисляч" на концепции за вечни двигатели, единственото, което може би ще постигнете, е да превърнете гаража си в работилница, в която постоянно гърмят бушоните (за ужас на цялото семейство).

Обаче ако успеете да създадете устройство, което да носи практическа полза, например нов начин за пестене на енергия, това вече може да ви направи известен.

Истинският творец не се страхува да застане **САМ** пред **ЦЕЛИЯ СВЯТ**, за да каже нещо **НОВО**. (Като Джордано Бруно например, независимо, че са го опекли жив.) От значимостта на това "нещо ново" зависи и неговата "звездна категория".

Професионалните знания и умения са единствено **ПРЕДПОСТАВКА**. Ако сте перфектен музикант, но **САМО** толкова, основното ви поле за реализация може да стане професионалното звукозаписно студио, но трудно ще се

покажете пред 100000-хилядна публика. (Не са много отричащите тази теза примери - да речем група ТОТО, или Майкъл Болтон, но и те залязоха сравнително бързо.)

ТВОРЧЕСКИЯТ ПРОДУКТ

Може да изглежда странно, обаче звездите (особено от шоу бизнеса) рядко се замислят за качеството на своята работа. Свикнали сме да боготворим дадена личност, и понеже веднъж е успяла да ни завладее сърцето, започваме да я възприемаме с всичките ѝ достойнства и недостатъци. Нашият критически усет се деформира.

Да не сме голословни: от зората на рок музиката до днес може да бъдат изброени стотици имена на музиканти и групи, оставили дия в историята. Ако обаче се задълбочим в анализ на творчеството на всяка от тях поотделно, с разочарование ще установим, че независимо от техните неоспорими качества като творци, хитовете, останали от тях, може да се изброят на пръстите на едната ръка. (Известни групи остават в чартовете с по една единствена песен.)

Друг пример - филмовата индустрия, бълваща стотици заглавия на година. Трескаво се вираме в трейлърите на филмите с надежда да открием поне един, който да ни "изпълни душата" някоя самотна вечер.

Разбира се, създаването на гениално произведение е трудно начинание и само отделни творци могат да си позволят този "лукс". (Гьоте е писал "Фауст" през целия си живот.) В повечето случаи музикалните албуми са натъпкани с "плява", на фона на която изпъква съответния прочут хит. (Да оставим настрана маркетинговата политика, която използва именно този трик - да се продаде цял албум заради една-единствена песен).

Думата ни е за друго. Никой не е в състояние, нито е

длъжен, да създава само стойностни неща. Те са резултат и от вдъхновение, и от условия, и от случайни фактори. Обаче трябва да е налице "екзистенц минимум" - да го наречем - качество на произвеждания продукт. Хит всеки ден - невъзможно, обаче всички композиции в един албум би следвало да отговарят на нивото на изпълнителя.

(Когато реномирана фирма произвежда продукти, тя се грижи всички те да са с рекламираното от нея качество. Ако е Ролс Ройс, да е РОЛС РОЙС. Ако е Кока Кола, да е КОКА КОЛА. Никакъв компромис.)

ЗВЕЗДНИ КАЧЕСТВА

Често се самозалъгваме: "нека стана професионален певец, после всичко ще се нареди от самосебе си".

Нищо няма да се нареди. Ще седите на халба бира в централното барче на провинциалното градче и безсилно ще наблюдавате как годинките прелитат покрай вас.

Колкото и обезсърчаващо да е, професионалните знания и умения не са достатъчни, за да засияете като звезда. Обезсърчаващо защото тъкмо сте решили да си починете от изтощителното напрежение, на което ви е подложило изучаването на вокалната техника и сте си казали: "Стига толкова! Аз си свърших работата и оттук нататък ще жъна плодовете на своя труд!"

Трудностите едва сега започват.

Тепърва трябва да "кандидатствате" в (хипотетичния) ЗВЕЗДЕН УНИВЕРСИТЕТ. И да започнете всичко отначало - да изучите "А"-то и "Б"-то на вашето бъдещо звездно присъствие.

Какво по-специално има в звездите? Какво по-различно правят те от нас? Защото ние също търсим реализация в живота, като често полагаме неистови усилия. И въпреки това или не ни се удава, или резултатът идва след неимоверни трудности.

Звездите притежават няколко характерни отлики от "простосмъртните":

- В звездата има ЖИВОТ. (Никой не би си избрал идол, който лежи на смъртния одър.) От звездата буквално извира *vis vitalis*, тя не се застоява на едно място, постоянно е в движение;

- Звездата създава атмосфера на НЕПРЕХОДНОСТ. Тя чертае перспективи, посочва пътища към цели, нахвърля решения на трудни задачи. Например гениалният особняк Перелман, решил една от най-трудните математически задачи на века (обаче отказал награда от 1000000 долара; никой не знае защо);

- За звездата няма нерешими проблеми. Нейните действия са оригинални, неповторими, ефикасни. (Например иначе слабоватата Пипи Дългото Чорапче - с изумителната си сила, неизтощима енергия и способност за справяне с трудни житейски ситуации);

- Да, в звездите има ЕНЕРГИЯ. Почти "видима" (като ореола около Исус Христос). Звездата генерира особено силово поле, което зарежда всеки, имал възможността да се докосне до него;

- Звездата притежава ЧАР. Тя е обаятелна, пленителна, неподправена. (И не може да разберете защо. Едва след време си казвате: "Той се усмихва като дете. И е толкова естествен, непринуден...");

- ПРИЛИЧАНЕТО - най-важното звездно качество.

Що е "привличане"?

Знаем (от теорията за гравитацията): всички по-тежки тела привличат по-леките. Под "тежки тела" тук разбираме творци, които си "тежат на мястото"

Умеете ли да привличате? значи СТЕ СТАНАЛИ звезда! (Но пък и най-трудното за постигане качество.);

- НЕОЧАКВАНОСТТА, изненадата са други съпътстващи звездата особености. Тя има способността да ни сюрпризира с нови начини на изразяване, постъпки,

действия, външност и прочие...;

- Звездата прониква директно в ДУШАТА, тя не се нуждае от условности, уговорки, заобиколни пътища. И безапелационно излага на показ истинското, самородното, същностното;

- Звездата има ХАРАКТЕР - налага своето присъствие на околните, в нея има нерв, тръпка, оптимизъм;

- Звездите УПРАВЛЯВАТ своята аудитория. Те са царе на своите царства, папи на своите папства;

- "ПЕЧЕНОСТ". Звездата се отличава с огромния си житейски опит (тук най- на място тежи поговорката: "не питай старйло, а патйло"). Преди да засияе, тя е преминала какви ли не препятствия (загадка за простосмъртните) - животът я е очукал като дялан камък. (Един неподходящ - по понятни причини, но показателен пример - Мадона.)

За звездата (в областта, в която свети) няма тайни. Нейната "радиация" прониква в най-завряните кътчета на човешката душа и ги "изтипосва" като на рентгенова снимка. Погледът ѝ - привидно незаинтересован (и подкупващо наивен), на моменти пронизва - както хладен бриз през тънка рибарска мрежа.

Всички сме гледали "Кръстника". (Не се опитвайте да се правите на звезда пред звезда, ако не сте звезда.)

ВЪНШНОСТ

ВЪЗРАСТ

*"Трагедията на рокаджията:
беше супер-стар за суперстар."*

За щастие - разтегливо понятие. Ако смятате да

правите кариера в областта на художествената гимнастика, няма да е навременно да се сетите за спорта на 50-тия си рожден ден. Обаче подобна възраст предполага да се посветите на политиката.

В днешно време възрастовите граници се размиват и не е рядкост да се видят изненадващи комбинации - сериозен джаз бенд с ръководител 80-годишен достолепен чернокож, зад който 16-годишно девойче, кацнало върху огромен барабанен комплект, буквално "потрошава" последния.

Тази възрастова ножица постоянно ще се разширява. Животът (макар и спорно) става все по-уреден и лек, което се отразява на продължителността му. Вече не са рядкост 100 и повече годишни представители на рода *хомо сапиенс*. Това неизбежно рефлектира върху изкуството и неговите създатели.

(Дами, не се страхувайте да излезете на сцена и след 50-тия си рожден ден! Животът не свършва на 20 - както вероятно си внушавате.)

Принцип е обаче звездата да прикове вниманието от ранна възраст. Имате възможност да получите черен колан по кунг-фу, започвайки обучение на 33, обаче несравнимо по-големи са шансовете на хлапето, научило първите си хватки на 3. Когато станете на 63, ще имате 30-годишен стаж, а "хлапето" - 60. (Не желаем да сме на ваше място, ако се наложи да се изправите един срещу друг.)

Дано по-късното ви узряване доведе до по-голяма плодовитост! (Както се получило при Айнщайн - в ученическите си години бил слаб по математика.)

КРАСОТА

За звездата, особено от областта на шоубизнеса, външността е от съществено значение. Навсякъде се търсят високи, стройни, атлетични млади хора, с правилни

черти на лицето, особено сред артистите, манекените, телевизионните говорители и т. н.

Колкото по-красива и сексапилна е една певица, толкова по-големи са шансовете ѝ да бъде забелязана и съответно да получи "звездно гражданство".

Тъжно, но факт. И не помагат съображения от сорта: "Дискриминация! Да се борим! Не всеки е красив..."

Дискриминацията обаче се шири навсякъде. Дори при подбора на космонавти и счетоводители: при първите - по отношение на техните физически данни, летателни качества, образование, при вторите - по отношение на способността им за боравене с числа без грешки.

И, понеже не може да се похвалим с перфектните 90-60-90, ни остава да открием онези наши характерни черти, които да ни направят забележими и отличими от останалите.

Тази методика, колкото и странно да изглежда, дава резултат. Наистина, тя изисква повече усилия - да тренираме способността си да откриваме онези наши особености - от външността или поведението - които ни придават ЧАР.

И ако горните слова ви се струват леко мъгляви, да ги "заковем" с пример: Люи Дьо Финес.

Едва ли някой ще приеме външността на този великолепен комик за сходна с външността на друга известна личност - Арнолд Шварценегер. Обаче и двете личности са звезди - всяка светеща със своя, индивидуална светлина.

Така че нека потърсим в себе си, да я наречем, "звездната отличителност". (Тя може да се изрази само в една по-дълга брада - като на "неостаряващите старци" ЗИ ЗИ ТОП!)

С ДРЕХИ (ИЛИ БЕЗ)?

Облеклото е важно допълнение към звездната харизма. На всекиго се е случвало да хареса или да намрази някого САМО по това как е облечен.

Неписаното правило: колкото по-добре, толкова по-добре (според още по-добрия Мечо Пух). Наистина, напоследък доста "звезди" излизат на сцена така, както си ходят по улицата, че и както майка ги е родила. Сигурно е мода, обаче ако си имате уважението, най-вече заради дългите години на обучение, би следвало да обърнете внимание и на облеклото.

Не се доверявайте на собственото си чувство за естетика, когато "разхождате" сценично облекло. Да се перчите по улицата е едно, да печелите пари е вече бизнес, от който често зависи не само вашия хляб. За съжаление сцените са претъпкани с артисти, облечени (според собствения си вкус, т. е.) безвкусно.

Не винаги е нужно да се душите в скъп официален костюм - с вратовръзка (макар че за някои места това е задължително). Просто се опитайте да създадете СОБСТВЕН СТИЛ. Той може да се състои в нещо елементарно - шарено шалче - но станало ваша "запазена марка". (Както превръзката на Марк Нопфлър).

Ако сте заклет рокаджия, нямате притеснения - влизате в първия рокерски магазин и си намирате всичко необходимо (за няколко хиляди лева).

Задължително обаче установете контакт с ПРОФЕСИОНАЛЕН ДИЗАЙНЕР с уговорката да ви предложи поне няколко варианта облекло. Чак след това може да прибегнете до собствените си предпочитания. Защото, каквото и да изберете от вече заредения гардероб, то ще е стилно.

Правилото е да се придържате към стил на обличане, който кореспондира с вашето изкуство. Едва когато придобиете опит, ще може да импровизирате.

(Например да излезете гол - не само от кръста нагоре, но за да си позволите такава "закачка", ще трябва да сте КЛАСА над Моцарт - т. е. невъзможно.)

Ако разполагате с възможности и желание, може да сменяте тоалетите си на всеки концерт, и то неведнъж. Предполага се, че така ще сте по-ефектни.

Не винаги.

"Стил на обличане" е разтегливо понятие - не се "набутвайте" с дузина кувари за всяко представление. Може да използвате един единствен, но майсторски подбран сценичен костюм, с който да ви запомнят дълго време.

С КОСА (ИЛИ БЕЗ)?

Ако по облеклото ще ви посрещнат, по прическата би трябвало да ви... (из)търпят. (Изпращането - знаем по какво.)

Прическата също е в състояние да ви накара да се влюбите в някоя звезда и да разлюбите друга - понякога дори в по-голяма степен от облеклото (често не си даваме сметка от колко дребни на пръв поглед неща зависи съдбата ни). Тя може да скрие много недостатъци, включително да "преформатира" несъразмерното ви тяло. Може дори да ви подмлади - и то с десетилетия.

Представете си застаряваща звезда - на 70: плешива, с побелели мустаци и множество бръчки.

Сега си я представете със стилна прическа - дълга коса с цветни кичури ("пипната" от професионален фризьор), гладко избръснато лице, приятен загар...

Коментарите са излишни. А примери - както казват, с лопата да ги ринеш - Робърт Плант, Дейвид Ковърдейл, Стив Тайлър и пр.

(Е, всичко е до време... А времето не прощава. Вие също побързайте.)

КОЛКО СЕКСИ?

Сексуалният елемент в творческото ви представяне може да ви помогне да станете и задържите като звезда, но може и да срине скоростижно кариерата ви.

За да се възползвате от преимуществата му, трябва да сте МНО-О-О-ГО "в час" относно разликата между ЕРОТИЧНО и ПОРНОГРАФСКО. Тази граница е толкова тънка, че дори световноизвестни звезди не винаги успяват да я налучкат. (За наша радост дизайнерите от ПАЙНЪР вече имат готовата формула).

Деликатното втъкване на сексуален елемент донякъде се удаваше на Шер и Аманда Лиър (в младите им години), но и там нещата бяха "на кантар".

Границата, за съжаление, прекрчиха Мадона и особено Лейди Гага. Дори Марая Кери се впусна в опасна авантюра и то в момент, когато най-малко ѝ подходеше.

Печално правило: колкото по-застарява една звезда, толкова повече се напъва да показва голота. (В това има логика - когато талантът е към края си, се прибягва до отчаяни действия.) Резултатът: не може да спечелите страстта на публиката със застарели (и закръглили се от годините) форми.

Каква е разликата между еротика и порнография?

Еротично е такова представяне на сексуалното, при което се набляга на естетическия елемент, на духовната страна на иначе плътското по характер явление. Еротичното (по правило) е красиво, загадъчно, тайнствено, разпалва въображението, подтиква към мечти...

Порнографското - напротив. Там за естетика няма място. На първа линия е първичното, грубото, отблъскващото, грозното, вулгарното, жестокото.

И ако не сте наясно къде е границата, не се опитвайте да експериментирате.

ЧАСОВЕ ПРЕД ОГЛЕДАЛОТО

Колкото и странно да звучи, огледалото може да служи не само оправяне на мигли и нанасяне на червило. То е отличен инструмент за отработване на сценичното поведение и може да се окаже решаващ фактор за вашето звездно присъствие.

На кое да се обърне внимание? Естествено, на огледалата. "Огледалата" - добре е да са повече от едно. Идеалният вариант е да разположите на подходящи места няколко огледала, в които да се оглеждате В ЦЯЛ РЪСТ и от ВСИЧКИ ВЪЗМОЖНИ ЪГЛИ едновременно.

Отделете необходимите средства за огледала - те ще ви се възвърнат многократно. Няма логика да похарчите 1000 долара за микрофон и да не намерите 100 долара за огледала. (И не се солидаризирайте с родителите си, че огледалата ще развалят интериора на стаята.)

Телевизионните камери са безмилостни. Ако сте се научили да правите добри "стойки" в анфас, може да се окаже, че в профил или ОТЗАД да не изглеждате чак толкова привлекателно, и това да обезсмисли дългите часове, прекарани във всевъзможни мимики пред огледалото. (Можем да дадем примери със световноизвестни имена, но по понятни причини ще се въздържим.)

СТИЛ

Може да се каже, че стилът - това е звездата. Съществуват хиляди артисти от най-висока класа и ако искате да сте един от тях, създайте си СТИЛ.

Какво е стил?

Стилът, най-просто казано, е онова, което отличава един творец от друг. (Известен е изразът: "стил на обличане". Ако всички военни са еднакво "изтипосани",

ников няма да успее да отличи редника от генерала.)

Стил се създава трудно. Той е продукт на дълги и мъчителни търсения и импровизации.

Какви са основните правила при създаване на стил?

Бавно, внимателно и търпеливо изпробвайте различни варианти на оригинално творческо присъствие. Важното тук е ДЕТАЙЛЪТ.

Вслушвайте се в собственото си "можене" за онези "резонансни честоти", които изпъкват на фона на вашето творчество и му придават характерен "тембър".

Предполага се, че вече имате изграден естетически критерий, все пак сте потенциална звезда. Опитайте се да извлечете характерното от вас така, както изцеждате купичка макарони.

Съсредоточете се само върху един-два момента. И ги обработете до автоматизъм.

Това може да бъде - ако сте политик - простичък жест с ръка, ако сте художник - простичък шрих - пак с ръка (жестовите с крака се умеят от по-младите художнички). Но, след като сте го репетирали насаме, го издемонстрирайте пред тесен кръг - роднини, приятели, почитатели.

Ако жестът ви се възприеме добре, **ПРИБАВЯТЕ** го към сценичното си "портфолио". И продължавате с изнамирането на други изразни средства. Например особена бленда или характерно вибрато (ако сте певец) и прочие.

Пример: небезизвестната Лили Иванова. Всички познаваме нейния сценичен стил - плавно движение с опъната ръка. Твърде спорен - поне според множеството почитатели и отрицатели. Но важното в случая е наличието на такъв.

Друг пример: групата **БИ ДЖИЙС** - образец за собствен, неповторим стил на фалцетно пеене.

Ще обърнем внимание на един характерен процес,

съпътстващ създаването на стила -

ИМИТАЦИЯТА

Често на голямата сцена се покатерват артисти с амбицията да пресъздадат творчеството на вече утвърдени имена - ИМИТАТОРИТЕ (например на Елвис Пресли или на АББА). Понякога техните изяви са толкова добри, че граничат с изкуство.

Имитацията е често практикуван способ за обучение. Всеки - от най-ранна възраст - се е опитвал да заприлича на своя кумир, "попивал" е от него най-характерното, с цел да си "постеле" основата, върху която да стъпи, изграждайки се като творец. (Дори легендарният Микеланджело в началото на своята кариера бил принуден да дялка имитации на древногръцки скулптури, от които да се изхранва.)

Колкото и странно да прозвучи, най-"закостенелите" имитатори са класическите музиканти. Може ли да им се прости - поради характера на тази музика - крайно консервативна и в същото време сложна в професионален аспект?

Обаче на имитацията в другите творчески сфери не се гледа с добро око поради простата причина, че тя възпрепятства създаването на собствен стил. В началния период на обучение няма да е зле, разбира се, да се възползвате от постиженията на други преди вас. Обаче от един момент нататък е добре да се отграничите, да създадете своя "запазена марка". (А и имитацията оставя неприятното впечатление за нещо постно, фалшиво, неистинско.)

Като имитатор няма да ви помнят дълго, но като оригинален творец ще останете в историята.

ОРГАНИЗАЦИЯ

РАБОТНА СРЕДА

Разполагате ли с обособено помещение - собствено пространство, в което да творите и да се чувствате независими? (Така както намирането на подходящ терен е от решаващо значение за всеки бизнес - "място, място, място".)

Липсата на кътче, в което да се усамотите и експериментирате, може задълго да върже крилето ви в полета към звездните висини.

Трябва да имате условия. Не може да се учите да пеете рок, ако живеете в една стая с още някой - сестра (съответно брат), в съседната стая спят изморените ви от работа родители, зад тънката панелка - избухливи съседи, на горния етаж - гласовита немска овчарка, отдолу - възрастна двойка... Забравете.

"МАЛКАТА" СЦЕНА

Едва ли ще успеете да представите шедьоврите си пред широка аудитория, ако нямате закалката, която само "малката" сцена може да ви предостави.

Често срещано явление са начинаещи певци, които горят от желание да покажат способностите си направо на стадион. И когато ги попитате какво могат, се оказва, че знаят - има-няма - 5 песни.

Но да сте наизустили дори 500 заглавия, пак няма гаранция, че сте готови за голямата сцена. Необходим е и СЦЕНИЧЕН ОПИТ, който не се придобива за два месеца. Дори известни звезди се изолират в някое тайно "кръчмè", за да отработят нови изразни средства. Винаги се намират "кусури" за дооправяне, а експериментирането направо на

сцената граничи със самоубийство.

Търсенето на нови изразни средства изиква да се излезе от определени рамки, в това число и естетични. Решили сте да изпробвате нов жест - заповядайте. Обаче той може да се окаже грозен. Едно да се смутите от поведението си пред 50 души, друго - пред 50000.

(С ваше позволение - един съвет: не се хващайте за гениталите. С това няма да постигнете нищо.)

РАБОТА В ЕКИП

*"Какво му трябва на фараона?
Една идея и много роби."*

С малки изключения (творците, които работят в уединение - писатели, художници, някои учени) звездите са заобиколени от немалка "свита" (свита, защото по време на представлението се свива зад кулисите), чиято задача е да осигури представянето на "краля-слънце" (съответно "кralицата-майка").

Задължение на звездата е да цени труда на тези хора, най-малко под формата на добро отношение. От перфектната работа на целия колектив зависи до голяма степен и нейното собствено представяне.

За съжаление този принцип нерядко се пренебрегва. Особено в български условия. Примерът не е точен, но показателен - всеки запалянко помни случаи, когато уж отборът е съставен все от величия, а в същото време губи решителен мач от далеч по-слаб отбор, но с отлична отборна дисциплина и колективен дух.

Да се върнем към шоубизнеса - едва ли е добра атестация да зашлевите шамар на гримьорката си само защото смятате, че имате това право в качеството си на известен модел. (И ще е напълно заслужено, ако чуете някъде изотзад: "пи'ла".)

ТЕХНИЧЕСКИТЕ "ДЖАДЖИ"

*"Преди бяхме рокери,
сега сме караокери."*

Не всеки артист се нуждае от скъпо и сложно техническо оборудване. Ако сте фокусник, с две празни кибритени кутийки може да сътворите чудеса.

Ако обаче сте зависими от новите технологии, нямате избор - за да сте на върха, трябва да разполагате с най-доброто. Може да сколасате добър фотосеанс на тема "нуде-арт" със стар фотоапарат (и "нова" моделка), обаче къде-къде по-големи са възможностите на мегапикселните "зверове", бълващи качествени фотографии с по 20 кадъра в секунда. (Не са рядкост случаите именно звездите да са инициатори на нововъведенията - те сами си майсторят по-съвършен инструментариум - китари, апаратури и прочие.)

Запомнете! Всички ви гледат под лупа: с какъв микрофон пеете, какви усилватели ползвате; за някои манияци е от значение дори марката на кабелите, с които сте се "овързали" за сцената.

Може да сте сериозен изпълнител, обаче най-обикновен мишпулт е в състояние да почерни цялата ви програма по простата причина, че се е оказал с повреден ефект за пеене. И обратно - ако не сте кой знае какъв Павароти, но ви "качат" на качествена уредба, може да не си познаете гласа (в добрия смисъл).

Наистина, в началото на вашата кариера едва ли ще ви се удаде да се сдобиете с оборудване за 100000 и повече долара, да не говорим за собствени камиони и самолети. Обаче рано или късно те ще станат необходимост.

За съжаление надпреварата в тази област няма край: фирмите непрекъснато бълват нови и нови продукти. Дано налучките златната среда между разходи и качество.

СЪПЪТСТВАЩИ ПРОБЛЕМАТИКИ

АВТОРСКИТЕ ПРАВА

Тази тема е толкова обширна, че заслужава отделно разглеждане (създателят на това четиво е автор по призвание и юрист по образование). Тук ще се задоволим да нахвърлим в телеграфен стил няколко основни положения.

Защитата правата на авторите в областта на изкуството е наболяла тема, особено в Интернет-епохата. Едва ли ще се намери нейно ефикасно решение, както се казва - с нож отрязано.

Иначе основните законови положения са ясни и са определено на страната на авторите.

Авторското право настъпва със създаването на произведението (така да се каже - автоматично). Т. е. не е нужно да се "бута сухо" на комплексирани чиновник (въобразил си, че е звезда), за да се получи разрешение за написване на книга или създаване на песен. От момента, в който "презентирате" произведението си пред публика, законът ви защитава със самия факт на първото му представяне.

Разбира се, това е на книга. Ако разчитате на добронамереността на човечеството и предпочитате разсеяно да лапате мухи, вместо да вземете допълнителни мерки за защита на труда си, лесно може да бъдете изплагиатствани. Вие ще получите морално удовлетворение, някой друг - материално.

Затова не е зле, когато създадете нещо стойностно, да се запасите с "тесте" факти - свидетели, публикации в официални издания, членство в специализирани гилдии по защита на авторските права. И когато нещата опрат до съд, да заявите: "Аз създадох въпросното произведение на еди коя си дата, еди къде си - представям доказателства."

Всички тези уточнения може да ви се сторят отвлечени, но я си представете, че направите велико научно откритие? И ви очаква световна слава и творческо безсмъртие, както и немалки финансови ползи? Какво ще правите, ако не успеете да докажете авторството си? (Е, има спасение - алкохолът...) Или...

Написали сте песен, но не може да я излъчите (липсват контакти, връзки, пари...) Изпращате я тук-таме - реакция никаква.

Обаче един ден чувате мелодията си по радиото или в някакво заведение. Влизате и започвате да си търсите правата на висок глас.

Отговорът: "Що се пениш, бе! Не чаткаш ли, че ти правя реклама? Вместо ти да ми платиш за популяризирането на песента, искаш аз да ти плащам за авторски права..."

Не ще и дума - в тая буреносна реплика има резон. Ако не ви рекламират (защо непременно трябва да е злонамерено?) "стоката", тя може да залежи по рафтовете с останалите ви, залепнали една за друга, да речем, книги. И ще си останете цял живот неизвестен.

За щастие законът е на ваша страна. Никой няма право да разпространява вашето произведение без изричното ви позволение, дори под предлог, че ви прави реклама.

(Как обаче ще се разберете за "кинтите", това е друг въпрос.)

РЕКЛАМАТА

Звездата трудно може да изгрее без реклама. И да разчита на случайни изяви, които постепенно, бавно и мъчително да ѝ донесат известност. Добрата реклама е друго - ако за няколко дни целият свят научи за вас, ще ви остане единствено задължението да давате автографи...

Какво отличава добрата реклама от лошата? Преди всичко - професионализмът.

Понякога е достатъчен само поглед, за да си изберете идол измежду хилядите, които пазарът ви завира в лицето. И си казвате: "О, този има страхотна обещане на носа! Той ще е!"

Тъжно, но факт. Може да свирите по-добре от "този", дори да имате по-голяма обещане от него, но ако рекламното студио не си е свършило добре работата и не е успяло да покаже най-добрите ви страни, ще загубите битката.

Избягвайте сложните и претенциозни реклами. Грешка, която се прави дори от класни рекламни студия.

(Гледате бляскава реклама и не разбирате какво се рекламира. Едва в последния момент някъде долу на екрана се появява мижаво надписче с името на рекламирания продукт, нямащ нищо общо със съдържанието на рекламната. Това е лоша реклама.)

Рекламата ви трябва да бъде кратка, ясна, точна, насочваща. Реклама, струваща 2000 долара, понякога може да бъде по-въздействаща от реклама за 20000.

В сериозната реклама фалшът е недопустим. Може да ви се иска да изглеждате като каубой, но ако нямате качествата, ще си проличи. (Ако се разкратите предизвикателно с ръце, готови да хванат оръжие, а в същото време сте висок 160 и тежите също толкова, ще станете за смях. Зрителят може да не е звезда като вас, но има безпогрешен критичен усет.)

КОНКУРЕНЦИЯТА

*"Човек, дори и добре да живее, умира.
И друг се ражда."*

Древноримски афоризъм

Да не си правим илюзии. Не може да сме най-

добрите (и да останем такива до края на дните си). Винаги ще се "пръкне" по-добър; опасността да ни засенчат висе като дамоклиев меч всяка секунда! Затова с показното перчене - дотук.

(Програмен певец изпълнява известна песен. Всички му ръкоплясват. Ненадейно на сцената се качва невзрачен човечец, който иска да изпее същата песен. Певецът благосклонно му предоставя микрофона. След 3 минути става ясно, че непознатият пее песента по-добре от изнасящия концерта. И на въпроса на шашардисания певец: "Защо не станете професионален изпълнител, ще се прочуете?", отговаря простишко: "О, не, аз пея за удоволствие, иначе работя като пощальон и си обичам работата."

Може да си въобразите, че сте усвоили върховете на вокалното изкуство, а след вас (както стана въпрос) неочаквано на сцената да се качи дебела, ухилена чернокожа певица, която само с отваряне на уста да разбие на пух и прах мечтите ви за звездна кариера. Тъжно, нали?

Как да се справим с подобна опасност?

Не се опитвайте да бъдете специалисти по всичко. Съсредоточете се върху онова, което е ваш специалитет. Защото ако някой ден (а такъв ден НЕМИНУЕМО ще дойде!) се качите на сцена, а присъстващите са, да речем, музиканти, и то от висока класа, няма как да се опитвате да "продавате краставици на краставичари".

ПРЕДСТАВЯНЕТО

ПЪРВИ ПЪТ, ПОСЛЕДЕН ПЪТ

Винаги има първи път. Водени от тази максима си внушаваме, че като начинаещи звезди трябва да

съсредоточим усилията си върху първото представяне. И започват едни притеснения: "Ох, как ли ще мине? От успеха му зависи целия ми живот."

Ако обаче се позамислите, ще ви "светне", че важно е не толкова първото, колкото ПОСЛЕДНОТО представяне. В смисъл, че ако не можете всеки път да го трансформирате в "предпоследно", то наистина ще си остане последно.

Затова не си въобразявайте, че веднъж отработили сценичното си поведение, "ученическият" страх ще изчезне и ще се чувствате като в свои води.

Нищо подобно.

Едва ли има сериозен артист, който да не се вълнува преди поредното си качване на подиума. Това важи както за "кръчмарските" музиканти, така и за примадоните в големите оперни театри.

Причината - изискванията към звездата растат в геометрична прогресия. Тя попада в омагьосан кръг - колкото повече дава, толкова повече искат от нея. ("Да, той изигра чудесно ролята си в "Чукче и наковалня", но хайде сега да го видим в новата театрална постановка: "Без чукчета и наковални.")

Парадоксално (но закономерно): точно тези, на които смятаме, че животът е най-лесен - звездите - употребяват въздействащи върху психиката средства: цигари, алкохол, опиати...

Напрежението на сцената е смазващо (и това не са само думи). Представете си, че сте известен китарист, който свири солиращите партии в рок-група по два часа на вечер в продължение на години, като през това време не бива да греша - поне 10000 души го "зяпат" в ръцете, а по телевизията - още 10000000. (Случаен пример - Джими Пейдж.) Колкото и "непукист" да е изпълнителят, ситуацията изнервя и психиката може да рухне.

Независимо от всичко - не посягайте към опиати! Ако

смятате, че това е невъзможно, вземете пример от класиците - там случаите на злоупотреби с наркотични вещества са редки.

"НЕСИГУРНА САМОУВЕРЕНОСТ"

Посволихме си да използваме този, на пръв поглед, неопределен и вътрешно противоречив израз.

Всички сме се сблъскали с два типа артисти:

- Първи тип - ясно се вижда, че се мъчат. И почитателите им започват да се мъчат заедно с тях. "Дали ще успее да вземе най-високия тон? Ох, дано!" (Поне такова впечатление оставяше един иначе брилянтен студийен певец - Майкъл Болтън);

- Втори тип - при тях всичко е естествено, просто; зрителят си казва: "А, този фокус бил толкова лесен..." Лесен изглежда, защото звездата е усвоила своето изкуство до съвършенство.

Някои звезди са дотолкова "натренирани" в сценичното си поведение, че понякога едва съдържат смях по време на шоу. На такива артисти - понякога несправедливо - им лепваме етикета "шмекери". Пример - Ноди Холдер. (Защо не и "нашенеца" Краси Радков?)

Съществува обаче трети тип (заради който нарочихме това подзаглавие) - най-вече сред тепърва проходящите "звездички". Които се опитват да изглеждат "печени", докато вътрешно треперят над всяка изпята нота или демонстриран жест - нещо, което веднага минава в графата "изкуственост". (Например певица, която се опитва да имитира Бιονсе, но не ѝ се "получава".)

Никой не е застрахован от грешки поради неумение, дори бъдещите звезди. Никой не се е родил научен. Трябва да работим упорито върху себе си.

СЦЕНИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Както подхванахме темата по-горе - сценичното поведение е от решаващо значение за презентацията на творческия продукт. Тук ще я разгледаме по-обстойно.

Авторът на тези редове нерядко е оставал разочарован, и обратно - пленен - от даден творец САМО защото неговото сценично поведение не/е отговаряло на характера на цялостното му творчество.

Наистина, може да не сте запознат с поведението на ваш любим изпълнител, когото сте слушали само на запис, но ако попаднете на негов концерт, на който той демонстративно ви показва среден пръст?

Може да се дадат множество примери за отлично, добро, не толкова добро, и плачевно сценично присъствие. Нека започнем от последния,

Най-лошият вариант е ДА ЛИПСВА каквото и да е сценично присъствие. Вероятно всеки е попадал на мероприятие, на което ораторът (или певецът) седи като "дърво" и не прави нищо друго, освен да мърда устни с мъка. Тази мъка (без мъка) се предава на присъстващите, които започват да се мъчат заедно с него.

В този случай е нормално да бъде зададен въпросът за какво този човек (или група) е излязъл на сцената. Сцената е за шоу. Ако няма шоу, няма смисъл от показност.

Както навсякъде другаде, и тук има изключения. Ако звездата е почитана личност от областта на, да речем, астробиологията, и ако тя излага, макар и в скучен вид, велико научно откритие, което засяга съдбата на цялото човечество - например откриването на братя по разум, сковаността на оратора в този сублимен момент едва ли ще направи впечатление.

Следващ вариант - лошо сценично присъствие, но ВСЕ ПАК присъствие. Т. е. артистът полага усилия да раздвижи атмосферата, но му липсват знания, умения и

талант за това, независимо, че от, да речем, чисто музикална гледна точка, е перфектен изпълнител. Такива творци често се задържат в обективите на медиите, защото все пак притежават звездни качества.

Типичен пример е (нека авторът бъде извинен от почитателите на КУИН) Фреди Меркюри. Блестящ изпълнител, сценичното присъствие на когото буди недоумение. Не е трудно да се забележат неорентирани, хаотични, аматорски движения, лишени от професионална хореография. Друг е въпросът за вкусовете предпочитания на феновете. (Долу-горе същото може да се каже и за Миг Джагър, макар че на него донякъде му е простено предвид иновативния характер на музиката на първите рок групи.)

Следващо ниво - **ДОБРО СЦЕНИЧНО ПРИСЪСТВИЕ**. Творците са намерили златната среда - те разгръщат своето изкуство на фона на прилична хореография, която **ДОПЪЛВА**, а не влиза в конфликт с произведението. (Нелош пример - "маймунските" жестове на Стив Тейлър от АЕРОСМИТ.)

И, разбира се - **ОТЛИЧНО СЦЕНИЧНО ПРИСЪСТВИЕ**. Пример за такова е шоуто на Майкъл Джексън. Което е толкова добро, че може да "мине" в графата **САМОСТОЯТЕЛНО ИЗКУСТВО**. Не случайно "лунната походка" ще остане в историята на поп-музиката независимо дали нейните последователи ще я изпълняват на фона на песните на Майкъл или в друг контекст.

Но и тук има тънкости, които, ако не се вземат предвид, може да доведат до негативни ефекти (виж следващата глава).

И ако Майкъл Джексън не се нрави на някои от по-възрастните почитатели на поп-музиката, пример за отлично сценично присъствие може да бъде даден с групата **БЛУС БРАДЪРС** (както, впрочем и с други изпълнители; нека читателят не ни обвини в пристрастие;

примерите може да са многобройни).

ИЗКУСТВЕНОСТ СРЕЩУ ЕСТЕСТВЕНОСТ

"Днес изкуството доби изкуствен вид."

Това подзаглавие е естествено продължение на горното, но тематиката е "светната" от друг ъгъл. Става дума за сценично присъствие - на пръв поглед професионално поднесено, но въпреки това предизвикващо негативна реакция.

Особеното, което трябва да се отбележи тук, е така наречената ИЗКУСТВЕНОСТ.

Изкуственост (фалш) е налице, когато се получава разминаване между основната идея и нейното формално изразяване.

Всеки от нас е бил свидетел на изкуственост в нечие поведение, както и неволен "автор" на такава. Мислим едно - говорим друго, усмихваме се, докато вътрешно се мръщим.

В хиперболизиран вид изкуствеността се среща в нашумели групи, главно от областта на ХАРД и ГЛАМ РОКА. Всички са виждали натруфени изпълнители, които, държейки инструментите си по възможно най-неудобния за свирене начин, бягат по сцената като пощръктели - незнайно накъде (както и незнайно защо се връщат), мятат коси до откат, разкрачват се неестетично и в същото време пеят монотонна, тъжна песен за любимата, изоставила ги в студена дъждовна нощ...

Смешно, тъжно и неприятно. Да, в зората на рок музиката имаше такива сценични изяви, но те бяха ИНОВАТИВНИ, т. е. представляваха продукт на творчески търсения. А когато творецът търси, грешките може да му бъдат простени.

В случая обаче става въпрос именно за ЛИПСАТА на

иновативност. Всички споменати групи изглеждат еднакво, държат се еднакво, правят практически неотличима музика. Това е конфекция, която няма нищо общо със звездния БУТИКОВ стил.

Срещу сивото течение на посредствеността се върви трудно; проблеми изпитват дори известни имена. (Например УАЙТСНЕЙК - иначе сериозни музиканти - също се поддават на инерцията.)

Съвсем друго е поведението на творци, ЕСТЕСТВЕННОСТТА на което подсилва творческата импровизация. Класически пример: Тина Търнър - "това" вече е истинско.

Същото може да се каже и за първите сценични изяви на Сузи Куатро (макар че след 1973 г., особено след "песнички" като СТЪМБЛИН ИН ИН, загуби чара си на рок звезда.)

Правилото тук се набива на очи: ФОРМАТА (трябва да) СЛЕДВА СЪДЪРЖАНИЕТО. Това правило е изпитано във вековете, не само в областта на шоубизнеса. Например за автомобилните дизайнери то е като обещане на ухото, особено след злополучните 50 на миналия век, когато художниците, повлияни от настъпващата космическа ера, започнаха да прикачат към автомобилите всевъзможни нефункционални атрибути - перки, имитации на реактивни сопла и прочие.

Така че вашите мимики, жестове, движения трябва да КОРЕСПОНДИРАТ на общия замисъл на творбата. Те трябва да са интуитивни, непреднамерени, да извираат от душата и да са органично допълнение към цялостното ви представяне.

За да не се наложи да имитирате, трябва да си създадете СОБСТВЕНА ХОРЕОГРАФИЯ. Тя изисква много труд и по същността си представлява съвкупност от сценични похвати - както съвкупността от думи и изрази, които използва един писател.

Но след като вече имате основата - движения, жестове, мимики (които така или иначе трябва да "минат" през професионален хореограф, за да ви даде напътствия), може да ги комбинирате. Ето ви сценичния стил. Повече от това не е необходимо.

Няколко думи и за ПРОФЕСИОНАЛНАТА ХОРЕОГРАФИЯ.

Професионалната хореография е нож с две остриета. От една страна тя помага на артиста да се справи с аматьорството и сценичната немощ. От друга обаче, заиграването с нея може да доведе до нежелан ефект. Пример: безсмислено сложните, иначе професионално изпипани хореографии на певици като Лейди Гага, Риана и дори на такава сериозна изпълнителка като Бионсе.

При тези случаи сценичното изпълнение ВЗИМА ВРЪХ над основното представяне - музиката. Непредубеденият зрител се двуоми: да слуша или да гледа?

ИГРАЙТЕ КАТО ПРЕД ДЕЦА

Всеки артист изпитва страх от публиката. Независимо, че познава способностите си на творец и качествата на творбата, понякога се смущава, запелтечва, изпада в апатия и гледа да "претупа" участието, да слезе от сцената и да потъне "вдън земя".

Никой не е застрахован, дори великите; все пак и те са хора. Представете си, че трябва да изнесете програма пред събрани закуп държавни глави, президенти на корпорации, арабски шейхове... За капак научавате, че сред зрителите са най-големите величия в жанра - от които сте се учили, и о... - ужас - най-върлите ви конкуренти!

Нормално е да изпитате нужда от по-дебел памперс.

Как да се справим с проблема?

Изход има.

АБСТРАХИРАЙТЕ се от титлите, социалното положение, авторитетите (лесно е да се каже). Започнете да гледате на хората пред себе си като на... деца. Преди да са станали това, което са, те са били деца.

А щом са били, значи ОЩЕ СА. (Детското светоусещане не умира до дълбока старост - всеки остава дете до края на живота си.)

Наблегнете на този момент. Представете си, че изнасяте представление пред детска аудитория - в куклен театър - като голям батко (или кака), които забавляват невръстните малчугани и момиченца. (Нищо, че повечето може да са с бради и побелели коси - на по 61, а вие да сте на 16.)

Може да ви стане по-леко. Ще се отключи и импровизацията, скована от сценичния страх.

С този подход обаче трябва да се внимава. Той е проява на, така да се каже, висше сценично майсторство. Трябва да сте много добър в това, което правите, за да си позволите да подходите добронамерено снизходително към една определено претенциозна аудитория. (Подобно поведение например се удаваше на една позабравена, е, малко кичозна група - СЛЕЙД, но, както се казва, няма пълно щастие.)

Изпитан метод (изключваме алкохола и/или наркотиците като средство за отпускане на нервите) - дъвчето дъвка. Не с цел тя да замести пребогатата шведска маса, ако сте решили да отслабвате (тук му е мястото да споменем: започвайте да спазвате диета - неписано звездно правило - яжте само въглища). А защото с дъвка в уста демонстрираме непукизъм (е, не навсякъде може да преживяте - например в симфоничен оркестър - диригентът ще ви изхвърли заради некултурно поведение).

И накрая: за секунда си представете отговорността на всички знайни и незнайни труженици, които строят сгради, мостове, пътища (дори за вашия шофьор, който

след турнето ще има нелеката задача да ви прекара невредим/а през градското задръстване). Ако те направят грешка - ще умрат хора. Ако обаче вие направите грешка - няма да умре никой. Споко.

МАКСИМУМ ИЛИ МИНИМУМ?

Типичен съвет от амбициозен учител: "Излизайки на сцената, дай всичко от себе си!" И ученикът се напъва да докаже колко е добър...

Фундаментална грешка!

Представете си, че сте автомобилен двигател, когото пилотът на автомобила постоянно притиска с най-високи обороти. Буталата ви туптят като сърце на теле пред заколение - едва си поемате въздух. И в един злощастен момент нещо казва "пук" - зад неохотно забавящия ход автомобил се носят черни миризливи талази. Безславен финал.

Сцената е достатъчно изнервящо място, за да натоварвате психиката си с още едно ултимативно условие. Мъчите се стрелката на спидометъра да удря в червения край - "заветните" 100%. И ако за момент отслабите напрежението, това ще се таксува като минус - отново набирате обороти.

Добрият подход: поддържайте не "максимума", а "минимума". Т. е. напрежението ви да се "слегне" на минимално ниво, при което звездното ви присъствие вече може да бъде забелязано. И едва когато паднете под това ниво, да си дадете "зор". (Т. е. обръщаме схемата на 180 градуса.)

Оттук нататък набирането на обороти става с лекота. Ако искате - дръжте 100%, ако искате - поопуснете на 80, 60, 40. Обаче самият факт, че сте се освободили от напрежението, автоматично ще ви вдига оборотите и вече ще може да импровизирате.

ИМПРОВИЗАЦИЯТА

Ако класическият музикант не импровизира, това му е простено (в класиката импровизациите са недопустими; както и е недопустима тяхната липса в джаза). Но за "типичната" звезда от шоу-бизнеса - не.

До успешна импровизация се стига след упорита работа и натрупан опит. Тя, накратко, се състои в следното: ако основната творба се създава в специална среда - обикновено в усамотение, импровизацията е творене "от прима виста" - по време на представлението. В известен смисъл тя е по-висша форма на творчество, защото се разгръща в по-трудни условия - наличие на непредубедена критика, липса на време за подготовка, странични фактори и прочие.

Как да се научим да импровизираме?

Започваме от най-елементарното: в презентираната творба бавно и постепенно вкарваме усвоени изразни средства - така, както строителят прави различни по големина и форма къщи от едни и същи по вид тухли.

Така ще сме сигурни, че поне от гледна точка на професионализма няма да "оплескаме" нещо - отработили сме съответния детайл (например фалцетна фраза).

Съществува обаче опасност да прекалим. Усвоили техниката на импровизацията - да се поддадем на изкушението да заменим истинското с халтураджийското.

(Запитвайки някой актьор научил ли си е репликите, не се изненадвайте, ако чуете примерен отговор: "Домързя ме, ще изимпровизирам нещо на момента.")

ПРОЦЕНТИ, ПРОЦЕНТИ

Ще ви въведем в една по-специализирана материя, която не е предмет на обстойно разглеждане тук.

Обикновено се смята, че истинският артист трябва да

се отдаде изцяло на своята игра - да настъпи "резонанс" между изпълнител и произведение и всички присъстващи да тръпнат, пленени от великото изкуство.

Но...

Както споменахме: професионалните умения са база, на която да стъпите, докато изпълнявате своята творческа програма. Тяхното демонстриране обаче НЕ е единственото ви задължение на сцената.

Ако сте в студио - да! Там трябва да се раздадете на 100% - да вкарате в записващата техника възможно най-доброто от себе си. Никой няма да ви гледа как сте облечени, как се държите, дали се почесвате зад ухото или на челото сте си залепили дъвка.

Но сцената не е стерилно студио. Там за притеснения от професионален характер едва ли ще ви остане време. Трябва да сте сигурни в себе си, за да не губите ценни мигове в разсъждения какъв сложен акорд да изсвирите или каква реплика да изрецитирате. (Именно затова са необходими дългите години репетиции и сълзи върху цигулката на бузата.)

Сцената е предназначена за друго. На нея вие "презентирате" завършена, изпипана, ошлайфана творба. Вие сте производител, появил се, за да демонстрира с нотка на привидно пренебрежение готовия продукт: "Ето ви моето изкуство, гребете с пълни шепи и правете с него каквото искате."

(А в края на концерта непременно счупете китарата си - шедьовърът е изсвирен и тя повече не е нужна. Но е желателно повече да не се мяркате покрай правилния я с толкова любов майстор, за да не счупи той друга китара върху вашата.)

Сцената е място и за КОНТАКТ с публиката. Следователно част от вашата енергия трябва да бъде насочена към осигуряване на този контакт (понякога с "извънземни", т. е. неразбиращи от вашето изкуство).

Как се постига тази трудна "спойка"?

Чрез НАБЛЮДЕНИЕ. Изпълнителят наблюдава (с "бялото" на очите) какво се случва около него. (Най-малкото да се предпази от случайно летиращ към лицето му хранителен продукт извън гаранция.)

РЕАКЦИЯТА на аудиторията - обратната връзка - е индикация за въздействието на произведението и дава възможност на изпълнителя да коригира (според възможностите си) цялостното си представяне.

Пример - сватбен оркестър (изберете си ромски - ромите са психолози от класа). Ако този оркестър изпълнява своя репертоар без да се съобразява с настроенятията и желанията на присъстващите, той твърде бързо може да бъде спрял от работа.

Но дори този злощастен сценарий да не се случи, например ако става дума за самостоятелен концерт на известен изпълнител, пак няма да е добра атестация по време на концерта да се наблюдават отегчени хора, които се разотиват. Това "натренираната" звезда не бива да допуска.

Друг важен момент - УДОВЛЕТВОРЕНИЕТО.

Най-важното за твореца - когато създава дадено произведение, той го прави, полагайки неистов труд. И излизайки на сцена, очаква да изпита удовлетворение от този труд.

Сцената не е класна дъска, пред която ученикът наблюдава треперливо смръцилият вежди критик (публиката). Тъкмо на сцената звездата попада в ЕСТЕСТВЕНАТА СИ СРЕДА (както дивото животно подскача в прерията), именно там тя започва да свети с цялата си мощ, показва на какво е способна.

Да се обърнем към студената статистика: въз основа на горните съображения ще направим примерна рекапитулация (и калкулация).

Ако се приеме, че всички сили и възможности на

артиста са равни на константата - 100%, те може да бъдат разпределени в следните съотношения:

- 40 % - чисто творческа заетост;
- 20% - сценично представяне;
- 20% - собствено удоволствие.
- 10% - наблюдение на публиката;

Както се вижда, остават 10%. За какво са те?

Както се казва в армията - за РЕЗЕРВ. Независимо от ангажираността си, изпълнителят следва да запази част от своя психически и физически потенциал за непредвидени ситуации.

А такива възникват постоянно и са от най-различно естество: изкачане на сцената на фанатизиран почитател, технически проблем (скъсан кабел), проблем от личен характер (случайно задавяне, спъване) и прочие.

В заключение: добър вариант за изпълнителя е по време на изява да разпредели силите си в следното (лесно запомнящо се) съотношение: 40/20/20/10/10. Което е примерно - всеки може да го адаптира съобразно собствените си възможности и предпочитания.

Освен това то е ДИНАМИЧНА величина - променя се във всеки един момент от представлението. Например настъпва момент, в който изпълнителят трябва да се съсредоточи върху техничен пасаж. Тогава, естествено, няма да има време да "зяпа" младите си почитателки (също зяпнали го... незнайно къде).

И обратно - има моменти, в които може да отдъхнеш, да притвориш очи, да изпиеш чаша вода...

Както се вижда - ако искаш да си звезда, трябва да можеш и да смяташ.

АТМОСФЕРА

Ако си въобразявате, че звездите не притежават атмосфера, се лъжете. Напротив - колкото по-голяма е

звездата, толкова по-тежка и стабилна атмосфера "турболентизира" около себе си.

Именно звездната атмосфера е тази, която "склейва" шедьовъра с нейния автор в органична съвкупност. Ако напишете гениално стихотворение, всеки може да го чете и да му се радва, без да изпита нужда от добавяне на автограф от автора. Ако обаче същото това произведение се свърже с автора - с неговата харизма, обществено положение, личен живот - тогава се получава "пълнен творчески комплект".

За да създадете собствена атмосфера, е необходимо предварително да сте "изковали" всички нейни съставни елементи. (Не случайно наричат звездите "ковачници на елементи".) А основните елементи, както вече се досещате, ги обсъдихме по-горе - изразни средства, техники, похвати. И ви остава единствено да ги "разбъркате" в предпочетената от вас "амалгама" - така, както изкусният готвач овкусява вече готовата "манджа" (за да можем после да си оближем пръстите с удоволствие).

Създаването на звездна атмосфера е висша техника. Тя изисква "диригентски" способности - като с вълшебна палчица да извайваме ритъма, силата, динамиката на произведението, да накараме многобройния оркестър от "елементи" (т. е. изразни средства) да заработи в синхрон, за да се получи завършената картина на цялостното произведение.

Не е нужно да наблягаме на проценти и съотношения (дадохме пример в по-горното подзаглавие - "алгоритъмът" е същият). Само че този път екстраполирани върху цялостното представяне на звездата на СЦЕНАТА НА ЖИВОТА: творчески продукт (произведение-шедьовър), сценичната му "презентация", поведение в обществото, личен живот и прочие.

За да се стигне (най-накрая - ох!) до заветната цел - засияване с пълна сила на небесния хоризонт.

ПУБЛИКАТА

Публиката е тази, която "вижда" звездата. Ако Господ си седеше самотен в небесата и не беше създал света за 7 дни, никой нямаше да знае, че Него го има (вероятно и Той самият).

Публиката е "хранителната среда", от която звездата черпи сокове, за да блесне. Робинзон Крузо прекосявал надлъж и нашир своя остров в продължение на четвърт век и едва ли щяхме да научим за неговите подвизи, мъжество и героизъм, ако в крайна сметка не му се бил усмихнал късметът да го забележат от преминаващ кораб.

Същото е и при звездите. Ако искате да блеснете, трябва да има пред кого. Например "някоя си" да сподели: "Вчера ходих на нощен бар и чух страхотен певец! Хайде тази вечер да отидем заедно? Искам да се запозная с него."

"Публика" обаче е относително понятие. Бъдете готови за всякакви изненади. Участие с участие не си приличат. Може в продължение на дълги месеци да сте полагали усилия, за да си спечелите място "под слънцето" и накрая да успеете: в еди кой си град, в еди кой си хотел, в еди кое си заведение вече ви знаят, научили са вашия репертоар и с желание идват отново и отново, за да се насладят на представленията ви.

Накрая си казвате облекчено и щастливо: "Ох, най-сетне съм звезда!" Навирвате нос и се разхождате тежко-тежко покрай сергиите на градския пазар, откъдето си купувате разни парцалки, сядате да отморите в някое барче и отпивате пенлива бира, замрежили поглед в далечината. Звездното ви бъдеще е в кърпа вързано.

До момента, в който импресариото ви неочавано се обади: "Утре имаме участие еди къде си, в еди колко си часа."

Отивате на уреченото място, програмата ви започва, и...

Никаква реакция.

Публиката тъпее мълчаливо, оглежда се разсеяно, лека-полека се разотива. По време на паузата подочувате реплики: "Тоя/тая откъде изникна? Пее някакви песни, те ЕДНИ ТАКИВА..."

Ако ви спуснат от самолет и не ви се отвори парашутът, тупкането в земята едва ли ще ви шашардиса повече, отколкото шока от неочаваната развръзка на представянето. Както впоследствие разбирате, публиката не е очаквала това, което сте ѝ предложили. Хората се събрали да послушат най-новите чалга хитове, а вие сте им надули главите с прогресив-рок...

Няма да се получи. Всяка звезда си тежи на мястото, и само там - пред своята публика.

РЕПЕРТОАРЪТ

*Настане гора, зашуми месец,
вятър песен, вечер свода,
пее вечер, небесен балканът,
изгрее звезди, хайдушка обсипят.*

"Естествено" продължение на темата от предишното подзаглавие. Защо?

Защото, дори да сте попаднали сред "своята" си публика, пак може да изпитате неприятни моменти, каквито носи със себе си неумението на немалко от изпълнителите - НЕПРАВИЛНО подбраният репертоар.

Иначе всичко останало е налице: времето е "супер" - нито топло, нито студено, концертът започва в най-подходящия момент - привечер (а не по обяд, когато горещото юлско слънце прегаря зениците), апаратурата е настроена перфектно, залата гори от щракнати запалки.

И въпреки това...

Една, две, три мелодии. Нещо... не се получава. Уж

всички познават песните ви до последната думичка - пеят заедно с вас и ви аплодират, но... Концертът минава вяло.

Така е, защото не сте "улучили" песните - тяхната ПОДРЕДБА не съответства на очакванията на публиката в този момент.

(Пример: цялата зала е настървена за рок, който да "кърти плочки", а вие започвате с протяжна песен в съпровод единствено на пиано. Или обратното: хората току-що прииждат и още не са се настроили да слушат, а вие ги стряскате с оглушителни чинели.)

Началото на концерта не е най-малката беда. Да речем, че сте налучкали правилния подход. С това обаче вашите "репертоарни" мъки не са приключили.

Държите публиката в екстаз до половината концерт - ами сега? Бърза или бавна песен?

Важно е да се улови временното състояние на публиката. Ако тя е настроена да "лудее", неподходящо би било амбицираният китарист да започне мъчително протяжно соло, продължаващо 10 и кусур минути. Моментално губите инерцията, спечелена с толкова труд.

И обратно: ако публиката е "изплезила език" от подскачане и крещене, би било неуважително към нея, ако продължите в същия дух - умопомрачително темпо и намахани китари. Оставете хората да си починат - пуснете някоя балада.

Правилно подбреният репертоар е не просто организация на работния процес, той е вид изкуство. Така както добрият поет съумява да подреди красивите сами по себе си, но самотни думички, в изящна поредица от стихове, които като единно цяло пленяват сърцето:

*"Настане вечер, месец изгрее,
звезди обспият свода небесен,
гора зашуми, вятър повее,
балканът пее хайдушка песен."*

Христо Ботев

Разбира се, горното са... само пожелания. Всеобща практика е концертиращите изпълнители да "карат" своя репертоар, както са го правили години наред, без да се съобразяват с настроенията на публиката. (И после тревожно си задават въпроса: "Защо залязох?")

КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА

Нека си представим следната хипотетична ситуация (може би най-важният урок в тази книга).

Ние сме безгрижни туристи и се разхождаме по площада на непознат град. Неочаквано дочуваме приятен тийнейджърски глас, който пее някаква песен.

Любопитството ни кара да ускорим крачка в посока източника на гласа. Не след дълго виждаме неголяма група хора - също като нас - наобиколили някакви трубадури и момиче, което пее на улицата.

СИТУАЦИЯ ПЪРВА

Леко се усмихваме - и друг път сме виждали улични изпълнители. Момичето е интересно, песента - също, но в момента сме се запътили към кея, където има барче, а там предлагат студена бира.

СИТУАЦИЯ ВТОРА

Този път тълпата е по-голяма и прилагаме известно усилие, за да надникем зад "кордона" зяпачи.

Картината е почти същата, но се оказва, че момичето не само пее, но и пее по-добре, по-хубава песен, свири на китара, облечена е стилно. Освен това намира време да общува с публиката, подхвърля закачки и приема с готовност такива.

Ние се застояваме - бирата ни чака, обаче шоуто е интересно и се старам да не го изпуснем.

В крайна сметка и това "чудо" приключва, казваме си нещо от рода на: "тия са добри", и отиваме да си поръчаме

бира.

СИТУАЦИЯ ТРЕТА

Отново се движим разсеяно по улицата, мързеливо напредвайки към заветната бира. Неочаквано чуваме усилващ се звук, нямащ общо с двата предишни примера - тежък, качествен "саунд", който ни удря директно в диафрагмата...

Ускоряваме ход и след минута стигаме до мястото. Кордонът - голям, хората - тълпи, трудно може да се види какво става на сцената.

След упорити усилия се добираме до предна позиция. И виждаме - уж същата ситуация - някакъв оркестър.

Само че защо този път... нещо в гърдите трепва? И получаваме спазъм като от електрически удар?

Слушаме и се опитваме да анализираме, противопоставяйки се на желанието да се разтворим в емоционалната атмосфера.

Именно - атмосфера. Приглушени прожектори създават приказни светлосенки. Мястото е изпълнено с особен аромат; то като че е "отчекнато" от останалия свят, в който досега сме крачили безгрижно и незаинтересовано. Завлядява ни ново, неизпитано усещане: за вечност, непреходност, истинско изкуство...

Пак момиче. С китара. Но...

Това не е песен. А звуков етер, който преминава през всяка пора на тялото. Нова, тайнствена хармония, подканващ ритъм, който ни кара да потрепваме, подскачаме, ръкомахаме.... Гласните ни струни се напъват в неистово усилие да влязат в съзвучие с общата мелодия. И внезапно разбираме, че и ние можем да пеем.

Не, това не е същото момиче. А вълшебница, на която всяко движение на сцената е премерено, но непринудено, секси, но наивно. В сценичен костюм, който

изпълва тялото с копнежи...

Гледаме като "ударени с мокър парцал", Преглъщаме - риби на сухо - не достига въздух, Пием студена вода - не утоляваме жажда.

Тялото не се подчинява на разума. То се накланя напред, като подувана от вятъра тръстика, откъснала се "от корен", за да полети нанякъде - към място, изведнъж превърнало се в ЦЕНТЪР на света.

Заедно с всички...

Тълпата полудява, Талази от шапки, коси, рамене се насочват към светлата сцена, където множество бодигардове - като крайбрежни скали - героично се опитват да спасят каквото има по подиума.

Луна. Концертът - минало-свършено. Седим върху още топлия асфалт. По него мързеливо се помръдват купчини цветни хартии и празни пластмасови опаковки. Тръпливият аромат на сценичната мъгла ни облъхва лениво.

Случайно подочуваме глас...

("Нали бяхме тръгнали за бира?")

"Бира ли? Каква бира!")

Ако вече сте чели тази книга, знаете - РОДИЛА СЕ Е ЗВЕЗДА.

СЛЕД ШОУТО

ОТ СЦЕНАТА - В РЕАЛНИЯ ЖИВОТ

Дотук ви занимавахме със съвети какво да правите, за да се качите на голямата сцена?

Какво обаче се случва след шоуто, когато "на сцената падне мрак"?

Излизате и се сливате с тълпата...

До момента, в който ви разпознаят и започнат да ви сочат с пръст. Трябва ли да продължавате да се държите

като звезда или ще е по-добре да се шмугнете в някой тъмен ъгъл?

Съществуват два полярни варианта.

Някои предпочитат да са звезди по 24 часа на денонощие. Те държат минувачите да са наясно, че покрай тях "белият кораб минава". Чрез външността и маниерите си показват, че все пак сте "друга категория". (Не си купувайте обаче от местната бакалия свинска мас, без да сте свалили лъскавите си дрехи и двусантиметрови маникюри - само съвет.)

Предимства: високо (и донякъде оправдано) самочувствие - вие сте звезда навсякъде и винаги. Недостатъци: труден самоконтрол, бързо изхабяване поради постоянното напрежение.

Другият подход: сливане с тълпата. Той позволява да се отпуснете от напрежението, да проследите своите звездни прояви от позицията на неизкушен зрител, в какъвто се превъплъщавате.

Едва ли има общозадължителна формула. Във всеки случай няма да е зле - като си изберете стил на поведение - да го следвате с постоянство; той ще е част от звездния ви чар. С него ще ви запомнят.

СВЕТЪТ НА ЗВЕЗДАТА

"Успя да свърже двата края. Но го удари тока."

Всеки иска (и има право) да засияе като звезда. (Животът е един; както и да се погледне, е несправедливо да бъде пропилян в тъмнина.)

Вътрешният свят на звездата се отличава с това, че е обогатен с ново, специфично усещане - за вечност, непреходност, безвреме. Реалността - същата, в която до този момент сте се борили, за да оцелеете - ако досега е била "графична", изведнъж е станала "пастелна".

Разхождате се безгрижно по улиците с усещане за ПРИКАЗНОСТ. Тротоарът е лъснал като след дъжд; въздухът - напоен с аромата на любимия парфюм (въпреки че никой не е пръскал специално заради вас). Дори клошарите, щъкащи около казаните за смет, ви се усмихват загадъчно.

Около вас се е раздуло невидимо силово поле, което ви защитава от проклятията на пресичащите черни котки. Имате усещането, че дори гравитацията е преодолима, и аха - да фръкнете нагоре...

На какво се дължи това тръпливо, неземно усещане?

Преди всичко на НАДМОГВАНЕТО на житейските проблеми. След като (вече) сте звезда, "стягащите шапката" потребности - за храна, облекло, жилище, работа и прочие, би трябвало да са останали зад вас. Гледате на света от позицията на ДРУГО някакво време - така, както наблюдавате филмови кадри от исторически събития, без да сте участници в тях.

Може да си позволите почти всичко - огромна къща (даже няколко) с басейн, фитнес, бар, сауна, луксозни автомобили, хеликоптери, яhti, самолети, скъпи облекла, бижута... Достатъчно е да вдигнете телефона, за да си уредите среща или пътуване на другия край на земното кълбо и да се озовете там буквално след часове.

На душата ви е леко. Може да се отдадете изцяло на положителни емоции, а отрицателните - да ги забравите.

ЗАВИСТТА

"Природен закон:

Всеки, който привлича, бива отблъскван."

Закачете си тежка обещане на ухото и си я поддръпвайте ежеминутно - светът не се е променил - той е придобил розов оттенък САМО за вас. (А вие сте голо,

самотно цвете сред троскотливо поле.) Не се шокирайте, ако в огледалото си за обратно виждане уловите злобен поглед на човек, допреди секунда хилил ви се лъчезарно. Завистта, подлостта, отмъстителността не са изчезнали; те набират сила. Все пак вие сте онези, които светят, и то право в очите. Заслепявате - не могат да се вършат тъмни дела.

Но дори да успеете да се опазите от "приятели и компания", ОТВАРЯЙТЕ очите си на четири, дори на пешеходните пътеки. Някой настървен "моджахидин", яхнал ревяща на всеки завой раздрънкана бричка, може да не забележи, че звездата от сериала "На кръстопът" прекосява улицата...

ЗВЕЗДНИТЕ КАПРИЗИ

Когато на някого му е широко около врата, той започва да проявява капризи. Всеизвестни са странностите на звездите. Едни обичат да се хранят със сребърни прибори, други се ужасяват, ако някъде зърнат числото 13, трети не понасят уличните котки, и прочие.

Може ли да им се прости?

Определено да. Това са хора, които са направили и правят много за общото благо. И от което в една или друга степен се ползваме всички.

Разбира се - всяко нещо с мярка. В крайна сметка и останалите се трудят и допринасят за развитието на обществото.

При някои звезди се наблюдава изкривяване на разбирането за "рекламен каприз" в смисъл, че той надвишава определени граници. Например покупката на мобилен телефон за 100000 долара при положение, че не представлява самостоятелно произведение на изкуството, а е просто поредния кич.

СТАРИ ЛАВРИ - НОВИ ПРОБЛЕМИ

Поредният "препъни камък" за повечето звезди. За съжаление от тази "болест" - ИНЕРЦИЯТА - страдат и утвърдени имена - упоритото нежелание да се прави нещо ново.

Нерядко се сблъскваме с такава една реалност - концертиращи групи, които "въртят" един и същ репертоар в продължение на дълги години, че и десетилетия.

В това няма лошо при положение, че публиката харесва техните произведения - гаранция за тяхната непреходност.

Обаче рано или късно идва момент, в който новите условия провокират ново отношение към изкуството, било под формата на нови изразни средства, било под формата на ново звучене, технологии и прочие.

За съжаление сравнително малко са творците, които се справят с този проблем. Положителен пример дава Том Джоунс, който - къде по-успешно, къде не - се опита да навлезе и в сферата на по-новата популярна музика. Като не загърбя, разбира се, своите класически хитове.

Дори "динозаври" като РОЛИНГСТОУНС се принудиха да внесат нови елементи в творчеството си - напоследък в групата взема участие доста сериозна вокалистка, която разнообразява, доколкото може, позастарелия им репертоар.

ТВОРЧЕСКОТО ДЪЛГОЛЕТИЕ

"Само смъртта е безсмъртна."

Няма да е добра атестация за вас (ако сте спортист), когато спринтирате и набирайки забележителна преднина, точно пред финала се "гътнете".

Разпределете силите си - да има и "за после" (както

правеше седемкратният световен шампион от Формула 1 - Шумахер - но понякога "шегите" на съдбата са ътврат). Не опъвайте (двете си) гласни струни до скъсване, ако слушателите са, има-няма, 30 чияка. Защото утре ще трябва да покажете физиономията си пред 30000 надъхани поклонници и едва ли през умореното ви гърло ще се изповре характерния ви фалцет.

Няма да е зле да прецените колко творческа мощ изразходвате за определен период - да речем за месец, и да калкулирате - за колко време ще ви стигнат силите. Защото с напредването на възрастта ще става все по-трудно, а вие не искате скоропостижно да слизате от сцената; на нея определено ви харесва - ТЯ е вашия живот.

ПРЕЖДЕВРЕМЕНА СМЪРТ

"Той се борì с живота... и победи! Умря."

В случая визираме "смърт" не в преносен, а в буквален смисъл. Защото, колкото и да е странно, смъртността при звездите е доста над средната - един го намерили мъртъв във ваната, друг се блъснал, карайки ферари с 300 километра в час, трети паднал дрогиран от сцената.

Трудно е да се проследи някаква закономерност, но в общи линии това се дължи на динамичния, напрегнат живот на звездите.

А и не рядко причината за "естествената" смърт е "творческата" смърт. Звездата просто е решила, че талантът ѝ се е изчерпал и не я очаква светло бъдеще.

ЗАЛЕЗЪТ

*"След нас ще остане само спомен,
за който никой няма да си спомня."*

Ще дойде и този неприятен момент - не си въобразявайте, че ще го избегнете. Всяка звезда залязва (според най-новите физични изчисления - дори черните дупки). Творческите способности имат предел (все пак мозъкът тежи само 2 кила).

Колкото и да се опитваме да комбинираме разни творчески похвати при презентирането на собствените си продукти, в момент с огорчение установяваме, че те вече не ни вършат работа - затываме в тресавището на рутината. (Чудесен пример е филмът: "Роди се звезда".)

Освен, че трябва да сме настроени психически за този момент, не е зле да постъпим разумно преди той да ни е заварил неподготвени.

В какво се изразява тази разумност?

Преди всичко в използване на преимуществата, които звездното настояще ни е предоставило. А те са в общи линии следните: ИЗВЕСТНОСТ (в смисъл - "завързване" на контакти. С колкото по-влиятелни хора, толкова по-добре). ФИНАНСОВИ АКТИВИ - предполага се, че като звезда сте натрупали известно състояние. ДРУГИ АКТИВИ - направили сте фирма, успели сте да създадете дори собствена телевизия, и т.н.

Би трябвало така да сте изиграли житейските си карти, че да прекарате остатъка от дните си в писане на мемоари, а не в тайно ровичкане из кофите за смет.

Най-важното - да сте подготвени за ЗАБРАВА. (Когато запитали сина на известна атлетка какви са множеството златни медали по стените на дома им, той отговорил: "...ами не знам, майка ми на времето нещо е спортувала...").

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Надяваме се, че с тази малка книжка сме успели да ви посочим "правия път" към звездната сцена. Не се отклонявайте от него, МОЖЕ БИ ще успеете...

Ще ви бъдем благодарни, ако изразите отношение или просто се обадите.

ПРИЛОЖЕНИЕ

По-долу ви предлагаме откъси от памфлет, написан от приятел, с което ще завършим нашето повествование и ще се опитаме да ви оправим настроението, ако настоящото четиво ви е изправило пред повече проблеми, отколкото сте очаквали в желанието си бързо и лесно да станете звезда.

По-горе ви "светнахме" какво да правите, за засияете като звезда. Тук ще ви "изгасим" с поучения какво НЕ ТРЯБВА да правите.

КАК СЕ СТАВА ПОП СТАР(ЛЕТКА)

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ УСЛОВИЯ:

- започнете кариерата си на певачка на 16, защото след 4 години Ви чака краят ѝ;
- напопете силикон във всички видими части на тялото си (то... май невидими не останаха);
- макар и скромна, живеете нескромно, като

препатила жрица на любовта (последното "като" може да го махнем);

- още по-пазарно ще е да минавате за „светска лъвица“ (живеете в епоха, в която ако искате да Ви смятат за изискани, трябва да сте долнопробни – т.е. давайте да Ви взимат проба отдолу);

- с горда настойчивост се разграничавайте от „чалгарките“ – Вие сте „артистка“, а те са „селянки“ (щото са учили фолклор в Котел и Широка лъка), но фино плагиатствайте от тях и екстраполирайте всичките им просташки чалъми;

- имитирайте западните си колежки едно към едно (и те са същият дол дренки и неотличими от нашите балкански чалга трепачки) – няма нужда от национална идентичност или от самобитност (целият свят е едно село...);

- вместо „ще“ пейте „ши“, „шъ“, и щъ“, вместо „спят“ – „спат“, вместо „спорно“ – „с порно“; мекайте, подпъхвайте „ъ“ дете трябва и не трябва;

- вместо с „Ах!“ кокорете зъркели с „Уау!“ – много по-„куул“ е!

- поучете се от диджеите и рапърите – те не могат нито да пеят, нито да свирят (то и вие...), но са кацнали на Млечния път на класациите, обвити в захласа на небулозата, извираща от главите на техните тамбуктуски фенове;

- няма, ама хич, нужда да пеете вярно; дайте кинти на тонрежисьора в студиото за тюнингване (грешките Ви на живо никой няма да забележи – публиката Ви е музикално глуха като вас самите);

- не сторвайте катастрофалната грешка да четете умни книги, това ще увреди харизмата Ви сред сбирщината тъпоглави поклонници; достатъчно е да знаете коя е поредната "първа" любов на Риана.

СПОМАГАТЕЛНИ УСЛОВИЯ:

- непременно се изрусете, за да Ви припознаят с пластмасовата кукла Барби (и тя няма мозък, но при нея – по други причини);

- носете противослънчеви очила дори нощем и ги повдигайте само когато искате да видят изкуствените Ви мигли и козметични сенки, или когато трябва да намигнете на някой продуцент;

- провисете обички – на пъпа, на долната устна (и на други устни), на ушите, на носа: плебейската публика търси плебеи-звезди, за да се припознае в тях;

- със сигурност имате тъпо амбициозно мамче и/или богато татенце (иначе как ще станете звезда) – мамето Ви нахъсва, а татето Ви угажда (ако нямате тоя късмет, откажете се от тях с Държавен вестник – ако не знаете какво е това, попитайте някой клошар);

- ако моруците не са Ви кръстили с името на шаманка от Дивия запад, помислете за „никнейм“ от далечни сфери – китайски зодиаци, мерки и теглилки, елинска или зороастристка теология, име на герой от някое фентъзи;

- щракайте си селфита за щяло и нещяло – с всяко ново гадже (сменяйте ги като носни кърпички, но се преструвайте, че с такива кърпички си бършете сълзите от поредната разлъка).

П.П. За момчетата половината от тези изисквания са неприложими или изискват преформулиране, но пък има други, например – да се правят или на мачо-жигола, или на „меки китки“ – хомо, унисекс, травестити. И едните, и другите обаче трябва да се научат да подпяват като някогашните кастрати. (Поне един тон да им е верен, за да може за него да се "закачи" симфоничният оркестър, специално поканен да им осигури музикалния съпровод. Бедните симфоници – докъде я докараха...)

Д-р М-р

Марио Милушев
КАК СЕ СТАВА ЗВЕЗДА

Българска
Първо издание

Дизайн: **Марио Милушев**
Предпечат: **Марио Милушев**

Издание на МА-УНИ ЕООД
e-mail: mail@ma-uni.com
тел: 0887 485 952

<http://www.ma-uni.com>

Варна, 2018